

Стратегија развоја менталног здравља

Ментално здравље је национални капитал и пресудно је за свеобухватно благостање особа, друштва и држава и представља национални капитал. Зато заштита менталног здравља мора представљати неопходан и значајан аспект свеукупног система здравствене заштите, односно јавног здравља. Заштита менталног здравља и реформа психијатријских служби захтева развијање партнерства и међусекторску сарадњу уз укључивање удружења, Министарства просвете и спорта, Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, Министарства правде, Министарства финансија, локалне самоуправе и медија.

Влада је Стратегију усвојила 2007 са роком важења до 2017. године. Носилац активности је Министарство здравља. Финансијска средства за извођење активности ове Стратегије нису одређена.

Циљ 1. Побољшање здравља - Превенција менталних поремећаја и њихово лечење, као и унапређење менталног здравља треба да буду најважнији кораци у побољшању општег здравственог стања популације. Психијатри треба да буду активно укључени у примарну превенцију и унапређење менталног здравља примењујући мултидисциплинарни приступ, на располагања општим здравственим службама, да сарађују са другим стручњацима, као што су развојни и клинички психолози, геронтолози, лекари опште праксе и медицинске сестре, као и са стручњацима и организацијама посредно укљученим у питања менталног здравља. Системи заштите менталног здравља у региону морају штитити људска права и ефикасно реаговати на индивидуалне и друштвене последице катастрофичних догађаја и разарања друштва, посебно код вулнерабилних група као што су деца и млади људи, жене и старије особе, избеглице и расељење особе.

Циљ 2. Одговор на захтеве угрожених особа - Потребно је побољшати механизме за заштиту права појединаца са менталним поремећајима путем промена у законодавству и спровођењем механизма контроле у психијатријским службама као и укључивање корисника (пацијената), удружења корисника и породичних група у процес планирања, организације и надзора над установама менталног здравља. Неопходно је, према томе, оснивање удружења корисника и њихових породица.

Циљ 3. Финансијска заштита - Потребно је подржати одлуке које ће довести до тога да сви основни психотропни лекови буду доступни, односно да буду на позитивној листи. Исто тако постићи адекватно издвајање из здравственог буџета за ментално здравље и равноправност приватног и јавног здравственог сектора у погледу новчане надокнаде за трошкове лечења менталних поремећаја.

Слабости система за заштиту менталног здравља су следеће: а) недовољна развијеност сарадње међу секторима као и између удружења које се баве менталним здрављем и изводе психосоцијалне пројекте; б) недовољно средстава из буџета Републике Србије одваја се службама за ментално здравље; ц) о фондовима за ментално здравље најчешће одлучују особе које се не баве заштитом менталног здравља; д) недовољна едукованост лекара примарне здравствене заштите из области лечења менталних поремећаја и неадекватна сарадња секундарних и терцијарних служби са примарном заштитом; е) лоши услови у великим психијатријским болницама; ф) неадекватни услови за рад и стручно усавршавање кадрова; г) злоупотреба људских права у неким психијатријским болницама; д) недостаје информациони систем за ментално здравље; е) недовољно финансирање превентивних активности и унапређења менталног здравља.

Развој Стратегије може бити угрожен, односно примена Стратегије отежана због: а) евентуалних финансијских проблема и социјалног незадовољства; б) одлива квалитетних младих кадрова који се све чешће селе у друге земље; г) треба очекивати отпоре реформи и променама, због вишегодишњег стреса, несигурности, апатије, и недовољне материјалне стимулације кадрова, као и исцрпљивања снаге кадрова због синдрома изгарања; е) недовољне свесности јавности о значају менталног здравља и његове заштите, што је додатни фактор који може угрозити примену Стратегије; ф) свакодневни живот је политизован, а криминал у порасту, чему доприноси и сензационалистички стил који доминира у скоро свим медијима; г) недовољних средстава које се додељују службама менталног здравља које су често маргинализоване и застарелог начина финансирања које се углавном заснива на броју болесничких дана и услуга у које нису укључене едукација, истраживање, заступање, превенција и унапређење менталног здравља, као и многе терапијске методе.

Цео текст стратегије можете наћи [овде](#).